

JEOTERMAL KAYNAKLARLA İLGİLİ YETKİLİ KURUMLAR, UYGULAMALAR VE GELİŞMELER

Mehmet Toros ÖZBEK

Ümit mah. Doğa Sitesi 94 Çayyolu/Ankara
umutozbek@yahoo.com

ÖZ: Geniş bir kullanım alanı bulunan jeotermal kaynaklar bakımından ülkemiz önemli bir potansiyele sahiptir. Jeotermal kaynaklar ve mineralli sular devletin hüküm ve tasarrufunda olup arzın mülkiyetine sahip değildir. 927 sayılı yasa gereğince İl Özel İdareleri devlet adına bu kaynakları işletmektedir. Dolayısı ile kaynaklar ile çevresindeki arazilerin %90' ı kamuya ait olup Özel İdare (Belediyeler) tarafından işletilmektedir. Arama, işletme, çeşitli kullanım, değerlendirme ve denetleme ile ilgili konular uygulamalara ait yetkiler 6 bakanlığa dağılmıştır. Yeterli mevzuat ve kurumlar arasında iletişim, koordinasyon olmadığı için yetki kargaşası yaşanmakta dolayısı ile sektörün önü tıkanmakta, yatırımlar gecikmektedir.

Son on yılda jeotermal kaynakların değerlendirilmesinde eskiye göre önemli bir artış olmuştur. Özellikle ısıtma ve kaplıca uygulamalarında hızlı bir gelişme görülmektedir. Uluslar arası beğeni alan jeotermal merkezi şehir ısıtma proje ve yatırımları yapılmıştır (Balçova/İzmir).

Jeotermal kaynakların değerlendirilmesine yönelik talep ve uygulamaların artmasına karşın yeterli mevzuat ve denetim olmaması nedeni ile aşırı üretim, yanlış kullanma, uygun olmayan malzeme ve proje uygulaması sonunda rezervuar parametreleri olumsuz yönde etkilenmiş, çevre kirliliği oluşmuştur. Uzmanlarca yapılmayan proje ve yatırımlar sonunda ekonomik olmayan olumsuz yatırım ve işletmeler yaratılmıştır. Bazı yatırımlar su yetersizliği ve yanlış teknoloji kullanımı nedeniyle yarım kalmıştır.

Sektördeki olumsuz yapı ve sorunları çözmek, yatırımları teşvik etmek, öz varlığımız olan ve ülke ekonomisine, sosyal hayata büyük katkısı olabilecek jeotermal geliştirebilmemiz için çağdaş bir yasa ve yönetmeliklere gerek vardır. Son on yıl içinde konu ile ilgili pek çok yasa taslağı hazırlanmıştır. Bugün T.B.M.M de Genel Kurul'a incek yasa taslağı ile Jeoloji Mühendisleri Odası'nın hazırlamış olduğu öneri taslak gündemdedir.

Bildiride kurumların yetki ve uygulamaları, sektördeki yanlışlıklar, sorunlar, yasa taslakları konusunda görüşler yer almaktadır.

ABSTRACT: Turkey is rich in geothermal resources and has the chance to take advantage of it by making usage of this great potential in various fields. Geothermal resources and mineral waters are owned by the Turkish Government. Therefore no private owner-ship exists. In general the state power is transferred to the municipalities; so that the local powers are authorised to make their own decisions in administrating and managing geothermal resourcces. Today 90% of these resources and the land they take place in, are managed for investment by the municipalities. The general authority to make a decision on research, investment, production, evaluation and control is distrubuted among six ministries. Unfortunately inadequant legistative articles, poor tele-communication and infficient coordination and cooperation among them play great role in influencing these authorities to conflict with each other and the disagreements reach confusion; vital projects to bring dynamism into the sector are put aside; the investments are delayed.

Compared to the previous periods a positive trend is being observed during the last decade in surveys to invest in geothermal area. Most striking is the rise in the usage of geothermal in heating and spa. A few geothermal heating projects (Balçova/İzmir) were achieved: most of them admired also abroad.

Although the recent developments in allocating geothermal resources is positive and seem to be very promising for the future, some bottlenecks that act to hinder such trends are to be noted: i.e, inadequate legislative arrangements, inefficient control in production ending up with over loads of output, the usage of inappropriate equipment and materials, are problems with negative effects on reserv parameters and environmental endowment. No doubt it would have been much better if the related matters were to be handled by the specialists and market forces were to rule the conditions. If only it had been the case; most probably some investment projects incompleted due to insufficient water or inappropriate materials would have been fulfilled by now.

Facing the problems underlined above, we need to find solutions. The most important would be to arrange the contemporary geothermal law and regulations for negotiation. During the last ten years drafts were prepared. Put on the agenda is the proposed draft by the Chamber of Geological Engineers and the prepared draft now a days to be discussed at the General Board in the Parliament.

The aim of this paper is to point our view on the structural properties of establishments; the institutions; their powers and executions, the procedures; problems, mistakes and legislative drafts.